

# ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ



№ 8(242) • апрель 2008

## ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ НЕЙРОПЕПТИДІВ У ПРАКТИЦІ ДИТЯЧОГО НЕВРОЛОГА

*Лікування та реабілітація дітей з органічними захворюваннями нервової системи залишаються гострою медико-соціальною проблемою внаслідок високої інвалідизації таких дітей. Водночас це питання потребує подальшого вивчення з огляду на високу адаптивні можливості організму дитини й достатню високу ефективність сучасних медикаментозних і реабілітаційних заходів.*

*Згідно з офіційними статистичними даними, в Україні на сьогоднішній день 1,9 % всіх дітей становлять діти-інваліди. Однак цей показник не відображає істинної картини. З урахуванням того, що офіційний статистичний показник інших країн світу становить близько 2,5 %, і в Україні справжня цифра приблизно така сама. В усій групі дітей-інвалідів патологія нервової системи сама по собі (дитячий церебральний параліч, епілепсія, розумова відсталість) або пов'язана з іншою патологією (природжені вади розвитку, порушення зору та слуху) становить 70 %, тому її значущість надзвичайно велика. З проханням розповісти про сучасні можливості медикаментозної корекції та реабілітації дітей з органічними захворюваннями нервової системи ми звернулися до головного дитячого невролога МОЗ України, директора Українського медичного центру реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи МОЗ України Володимира Юрійовича Мартинюка.*

— На сьогодні в Україні існує чимало методів лікування дітей з церебральною патологією. Чи існують офіційні рекомендації стосовно доцільності застосування тих чи інших методів медикаментозної корекції в практиці дитячого невролога?

— У лікуванні дітей із органічними захворюваннями центральної нервової системи, а саме дитячим церебральним паралічем, синдромами рухових порушень, психічного та мовленнєвого розвитку, прогресуючою м'язовою дистрофією, хворобою Дауна, дитячий невролог повинен керуватися рекомендаціями (експертною оцінкою) провідних спеціалістів-неврологів країн СНД (2005 р.), заснованими на власному клінічному досвіді, даних рандомізованих клінічних досліджень, методів метааналізу, систематичних оглядів тощо.

Згідно з оцінкою експертів стосовно доцільності застосування в практиці дитячого невролога меди-

каментозних і немедикаментозних методів лікування при дитячому церебральному паралічі, з усього досить великого переліку методів та лікарських засобів найбільшу кількість балів отримали немедикаментозні методи, міорелаксанти (центральної дії та ті, що містять ботулотоксин) і препарати нейромодуляторної, нейротрофічної й нейротрансмітерної дії (метабо-

лічно активні препарати, або нейрометаболіти). Остання група містить досить великий спектр лікарських за-

собів, однак викликають найбільший інтерес та найперспективнішими вважаються нейропептиди природного походження.

Стосовно ж синдромів затримки психічного та мовленнєвого розвитку в дітей перших трьох років життя, експерти вважають, що найбільш доцільно застосовувати препарати нейромодуляторної, нейротрофічної і нейротрансмітерної дії.

Тобто, на думку експертів, для корекції вказаних порушень у дітей потрібно зовсім небагато медикаментозних засобів.

— Декілька слів про загальний підхід до корекції моторних, психічних та мовленнєвих порушень у дітей.

— Слід зазначити, що в Україні з

1989 року прийнята концепція «Тандем-партнерство» («дитина — сім'я — фахівець») — модель реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи (патологія переважно рухової сфери, а також психічна та мовленнєва патологія). Ця концепція схвалена на рівні МОЗ України. Згідно з цією моделлю, до кожної дитини з хронічною нервовою патологією запропоновано підхід «з обох сторін»: тобто об'єднання

можливостей медичної та соціально-педагогічної реабілітації (за участю психолога, логопеда та педагога). Це



В.Ю. МАРТИНЮК

певним чином відображено в думці експертів.

— **Яке значення медикаментозної терапії в покращенні психічної, мовленнєвої та рухової функції?**

— У корекції психічної та мовленнєвої функції лікарі стикнулись з надзвичайно серйозною проблемою: сьогодні потрібно переламати думку медичних фахівців — психологів, логопедів та педагогів, а також батьків, про те, що немає препаратів, які покращують розумову здатність дитини. І немає препарату, щобвилікувати розумову відсталість. Ефективність усіх заходів залежить від здатності інших ділянок головного мозку компенсувати порушену функцію. Тому коли ми говоримо про покращення психічної діяльності, то йдеться про покращення метаболізму нервової клітини, її функціональної здатності. Саме на цьому базується сучасний підхід у медикаментозній корекції проблем розвитку психіки. У цьому плані найбільш перспективною групою лікарських засобів є комплексні препарати, що поєднують нейромоделляторну, нейротрофічну та нейротрансмітерну дію.

— **Ця група об'єднує досить великий перелік препаратів. Чи є суттєві відмінності в дії кожних з них?**

— Дійсно, ця група об'єднує чи не найбільший перелік лікарських засобів, назва яких пояснює особливості терапевтичного впливу кожної з них. Сюди відносяться препарати, що впливають на систему збуджувальних амінокислот (гліцин), холінергічні засоби (цитиколін), нейропептиди (Цереброкурин®), нейрогормони та їх аналоги (мелатонін), гангліозиди (кронасіал), нейротрофічні фактори, дофамінергічні препарати та препарати з комбінованим механізмом дії.

— **Які препарати з цієї групи найширше використовуються в дитячій неврології?**

— З препаратів групи нейрометаболітів дитячі неврологи сьогодні віддають перевагу антигіпоксантам і антиоксидантам у гострому періоді й холінергічним препаратам та нейропептидам — у відновному періоді.

Сучасний напрям медикаментозної корекції — це метаболітна терапія, що передбачає можливість впливу на обмін речовин у тканині мозку природними медіаторами нервової та гуморальної регуляції метаболізму. Вона використовується за трьома основними напрямками: замісна терапія, регуляція метаболізму та кондукторна функція. Сьогодні триває вивчення механізмів дії цих препаратів, а також розробляються їх синтетичні аналоги, що за своєю ефективністю не поступалися б природним.

Особливої уваги заслуговує вітчизняний препарат Цереброкурин® — нейропептид нового покоління. Препарат містить вільні амінокислоти, нейропептиди й низькомолекулярні продукти контрольованого протеолізу білків. Відомо, що саме ембріон на ранньому етапі онтогенезу містить найбільшу концентрацію регуляторних нейропептидів, що за відповідної технологічної обробки і є основою Цереброкуруну®. Вихідний розчин препарату може містити й нейробластні ствольні клітини. Регуляторні нейропептиди, які складають основу препарату, сприяють ремієлінізації, гліальній проліферації і регенерації порушених нейронів у дитячому мозку, що розвивається. Накопичений досвід застосування препарату Цереброкурин® дає можливість впевнено говорити про те, що при його застосуванні отримано менше побічних явищ порівняно з іншими

нейропептидами природного походження. Препарат ефективний при затримці психічного та розумового розвитку, а також при хворобі Дауна, що є актуальним питанням сьогодення. На думку професора С.К. Євтушенка, Цереброкурин® можна застосовувати при такій тяжкій патології головного мозку, як апалічний синдром. Така точка зору пояснюється тим, що при формуванні в гострому періоді поліорганної недостатності препарат виявляє не лише нейропептидозаміщувальний, але й імуностимулюючий вплив, що, імовірно, пов'язано з ембріональною глією та її похідними, які містяться в препараті, оскільки відомо, що саме нейроглія має провідне значення у формуванні імунної відповіді в ЦНС.

Хотілося б відзначити, що Цереброкурин® виявляє високу тропність до центру мови, тому ми більше бачимо його переваги саме при мовленнєвих розладах.

Курс лікування препаратом Цереброкурин® становить 2 мл на день протягом 10 днів — це 1 упаковка препарату. Підтвердженням високої ефективності та безпеки застосування препарату є поява в січні 2008 року на фармацевтичному ринку України нової лікарської форми препарату для застосування в дітей віком до 3 місяців — 0,5 мл. Це дає змогу розпочинати лікування після встановлення діагнозу органічного захворювання нервової системи, не гаючи дорогоцінний час.

Отже, Цереброкурин® є перспективним препаратом у лікуванні органічних захворювань нервової системи, які супроводжуються затримкою психічного, розумового та мовленнєвого розвитку з перших днів життя дитини.

**Підготувала Галина БУТ**